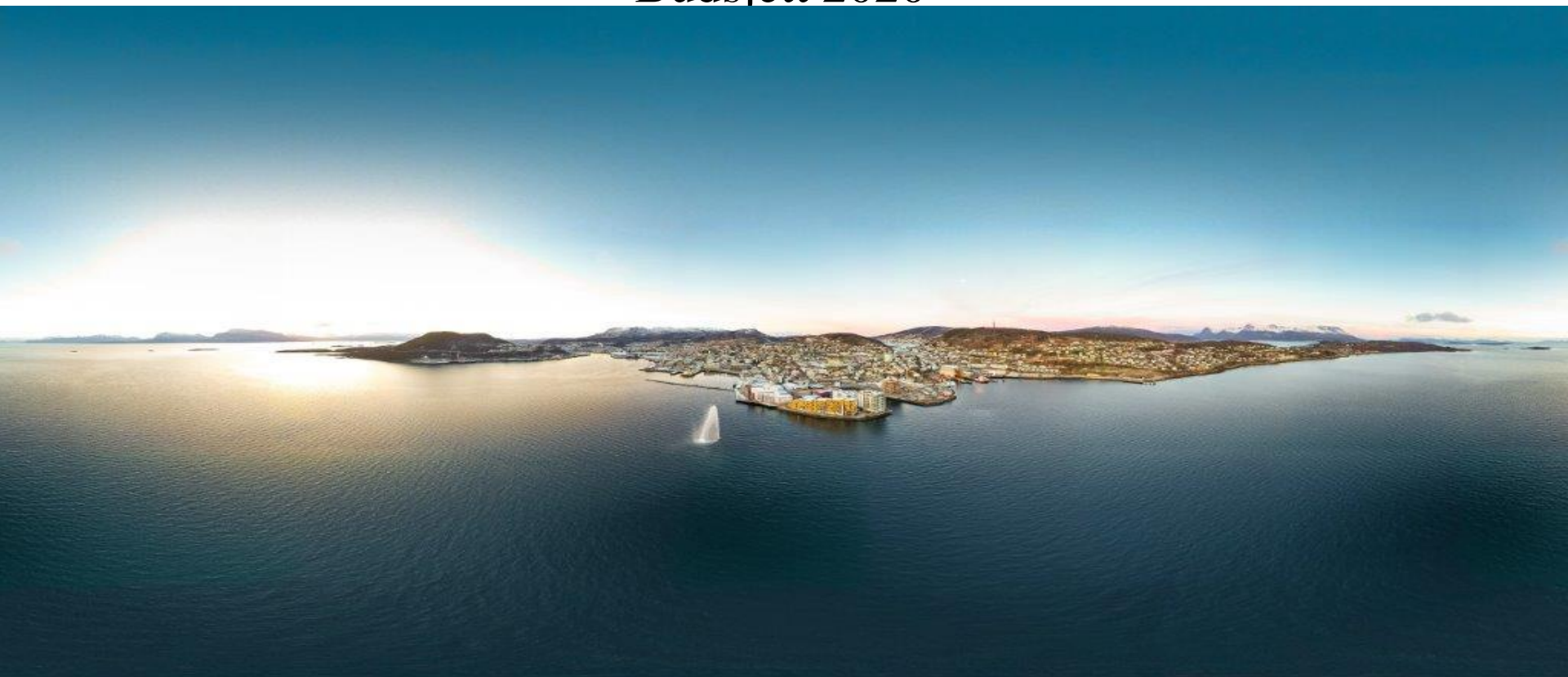

VHP 2020-2023
Budsjett 2020

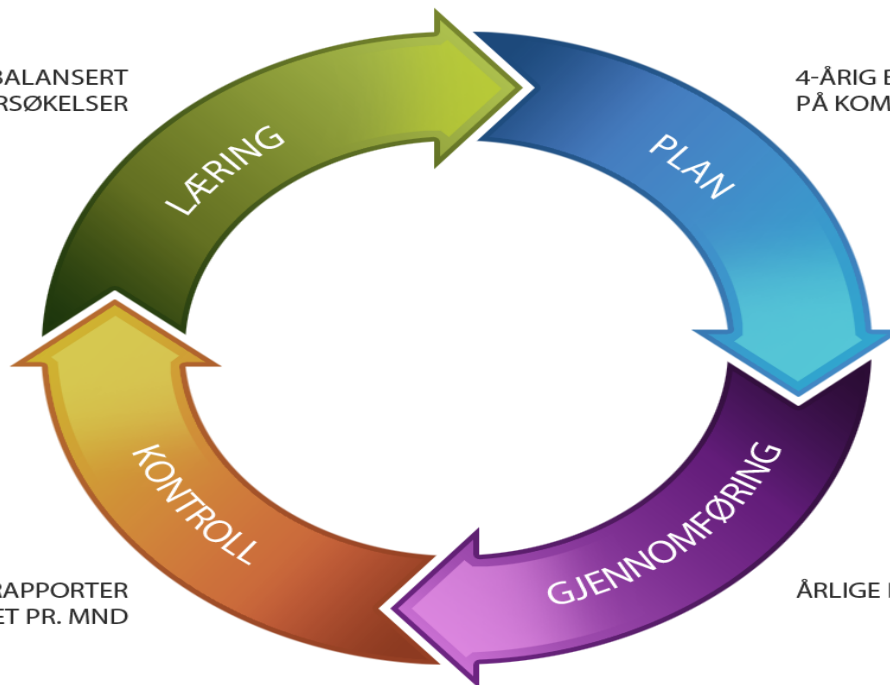

Eksempel fra Harstad på helhetlig styringssystem

PLANSTRATEGI, KOMMUNEPLAN
ANDRE OVERORDNEDE STYRINGSDOKUMENTER

ÅRSRAPPORT OPP MOT 4-ÅRIG BALANSERT
VIRKSOMHETSPLAN + SPØRREUNDERSØKELSER

4-ÅRIG BALANSERT VIRKSOMHETSPLAN
PÅ KOMMUNEVIVÅ

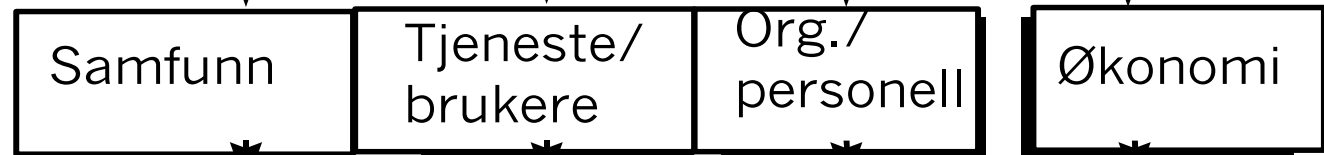

Visjon: Harstad attraktiv hele livet

Hovedmål:

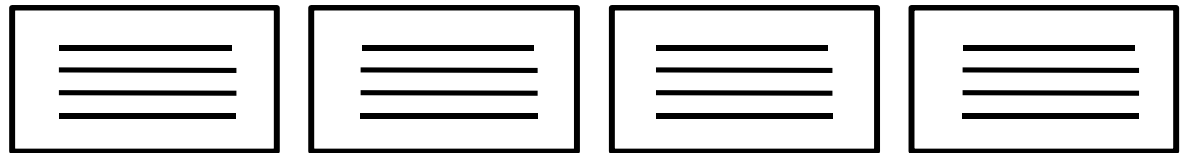
- **Kvalitet i nærmiljøet**
- **Langsiktighet og renhet**
- **infrastrukturutvikling**

4 fokusområder

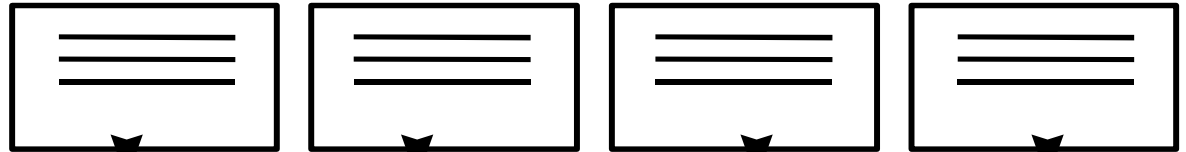
Resultatmål

(Hva skal oppnås?)

Kritiske suksessfaktorer:

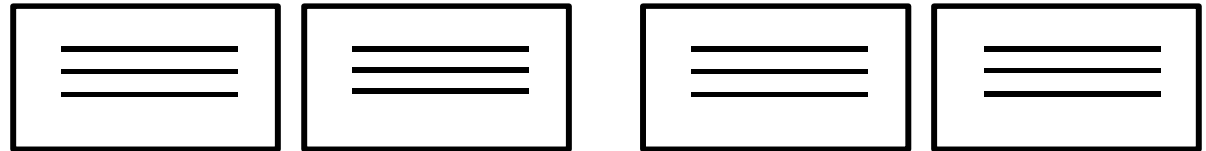
(Hva må vi lykkes med?)

Res./måleindikatorer:

(Hva skal konkret måles?)

Indikatorkrav)

Økonomistyring / Kontroll i løpet av året

Administrativt

- Løpende rapportering
  - Månedlige rapporter til enhetene, med obligatorisk tilbakemelding annen hver måned
  - **Intervenere der det er i ferd med å gå galt**
- Investeringer
  - **Regelmessige gjennomganger av alle prosjekter, med ansvarlig enhetsleder og prosjektleder**
- Tertial rapportering
  - Fullgjennomgang innenfor alle tjenesteområder (enheter)
- Fullmaktstruktur

Politisk

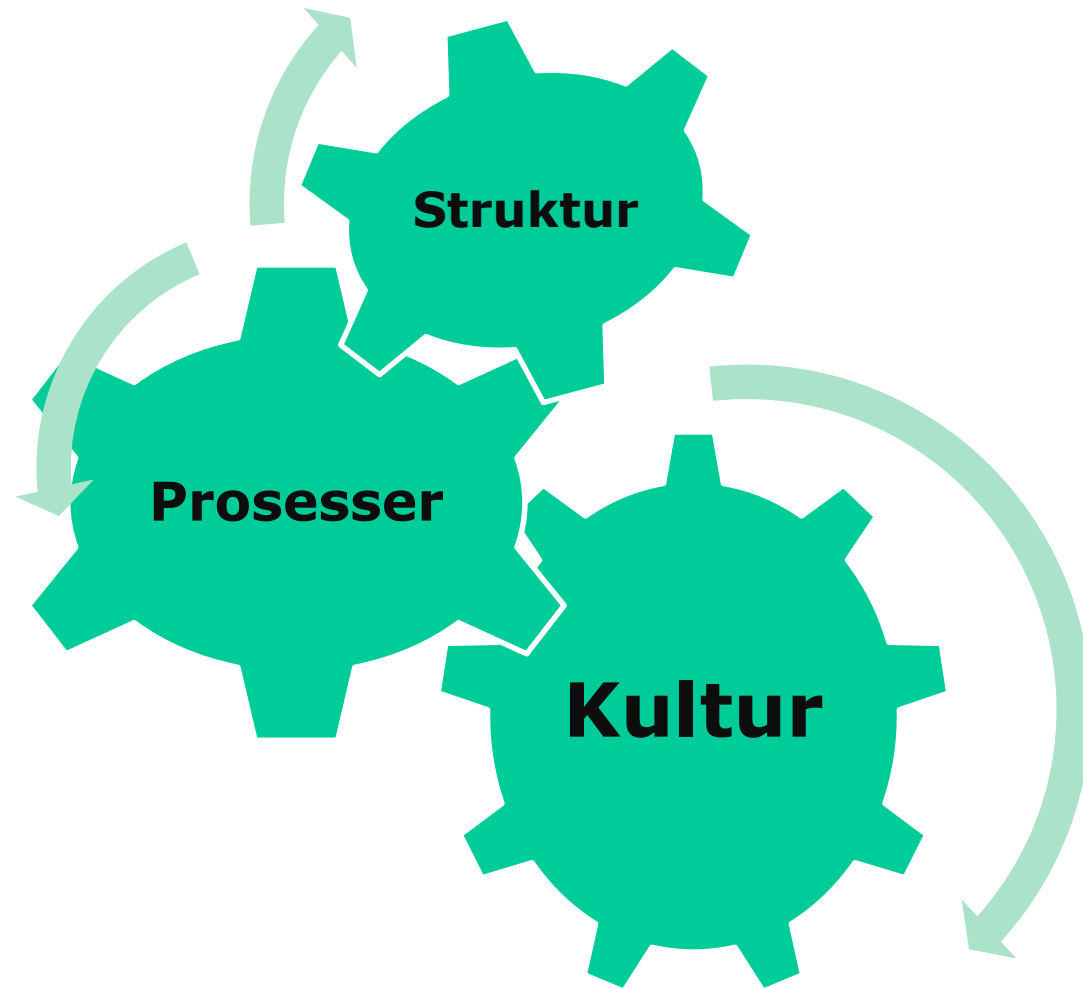
- Tertialrapporter
  - Økonomi...utvalg og formannskap, mai og september
  - Kommunestyret, juni og oktober

Årsmeldingen er viktig

**En
budsjettbehandling
pr. år**

Hva kreves for å få til god virksomhetsstyring (over tid)

Kommuneplanens samfunnsdel

- 1. Befolkningsvekst:** bli en attraktiv kommune der folk ønsker å bo og bedrifter etablere seg
- 2. Aktiv næringspolitikk:** med fokus på variert næringspolitikk
- 3. Miljøbyen Harstad:** med satsing på en bærekraftig og livskraftig kommune
- 4. Fra vugge til grav:** med spesielt fokus på barn, tilflyttere og kultur: **Attraktiv hele livet**

Befolkningsendring

	2010	2013	2015	2016	2017	2018	2019 _(K2)
Folkemengde 01.jan	23739	24291	24676	24695	24845	24820	24827
Fødte	268	280	253	232	210	250	118
Døde	206	168	197	190	200	211	122
Fødselsoverskudd	62	112	56	42	10	39	-4
Innflyttinger	1 144	1 215	1 146	1 258	1 146	1 112	420
Utflyttinger	1 046	1 175	1 179	1 150	1 178	1 141	553
Nettoinnflytting	98	40	-33	108	-32	-29	-133
Folketilvekst	160	150	19	150	-25	7	-137
Folketall utgang K2							24690

Befolkningsstruktur 2015-2018

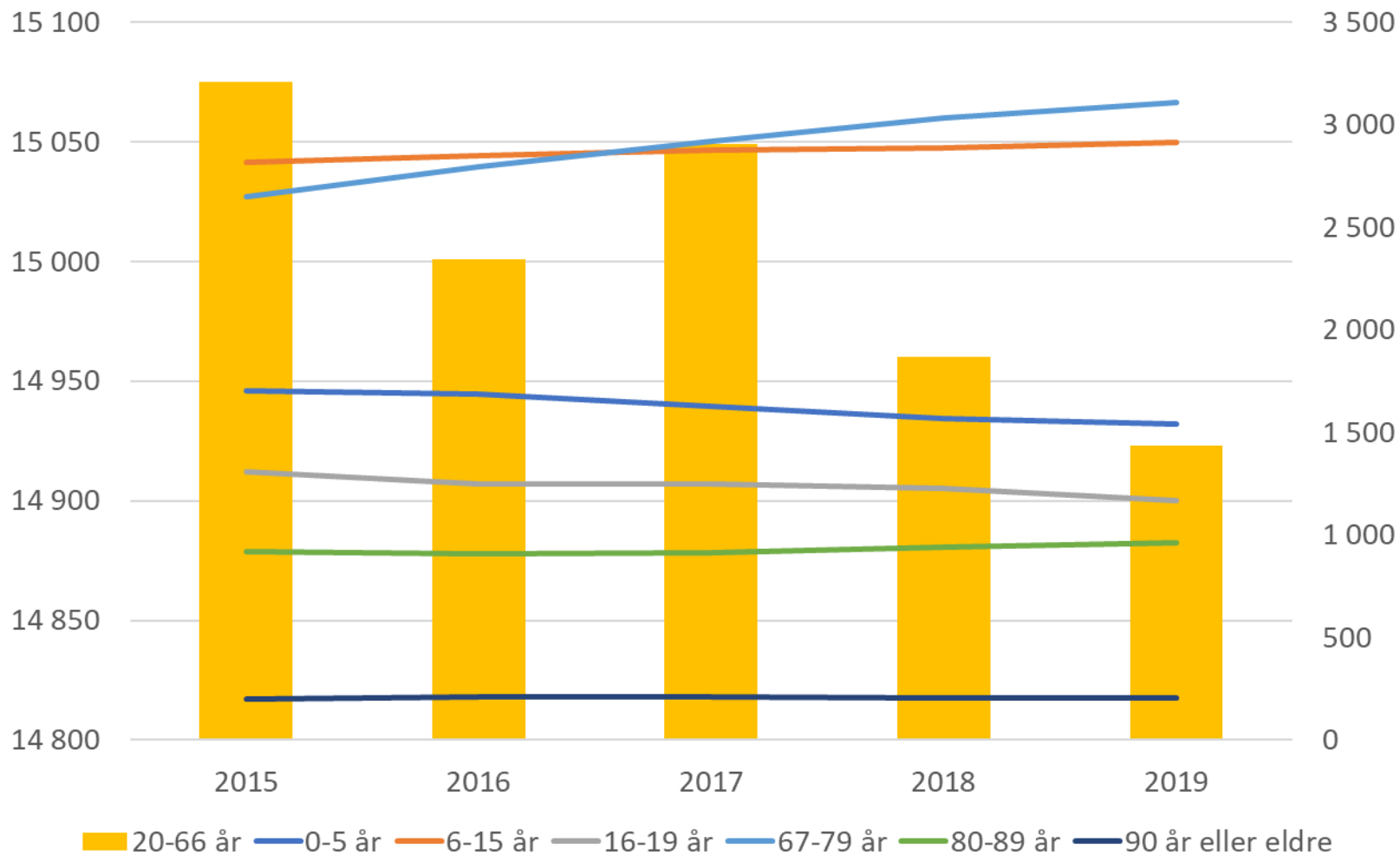
	2015	2016	2017	2018	2019	Endring 2015 - 2019	Endring % 2015 - 2020
0-5 år	1 701	1 685	1 625	1 566	1 543	-158	-10,2%
6-15 år	2 819	2 849	2 877	2 890	2 914	95	3,3%
16-19 år	1 309	1 250	1 247	1 226	1 170	-139	-11,9%
20-66 år	15 075	15 001	15 049	14 960	14 923	-152	-1,0%
67-79 år	2 650	2 796	2 922	3 033	3 108	458	14,7%
80-89 år	921	906	915	939	963	42	4,4%
90 år eller eldre	201	208	210	206	206	5	2,4%
	24 676	24 695	24 845	24 820	24 827	151	0,6%

Befolkning Harstad kommune, pr 1. januar.

Befolkningsstruktur 2015-2019

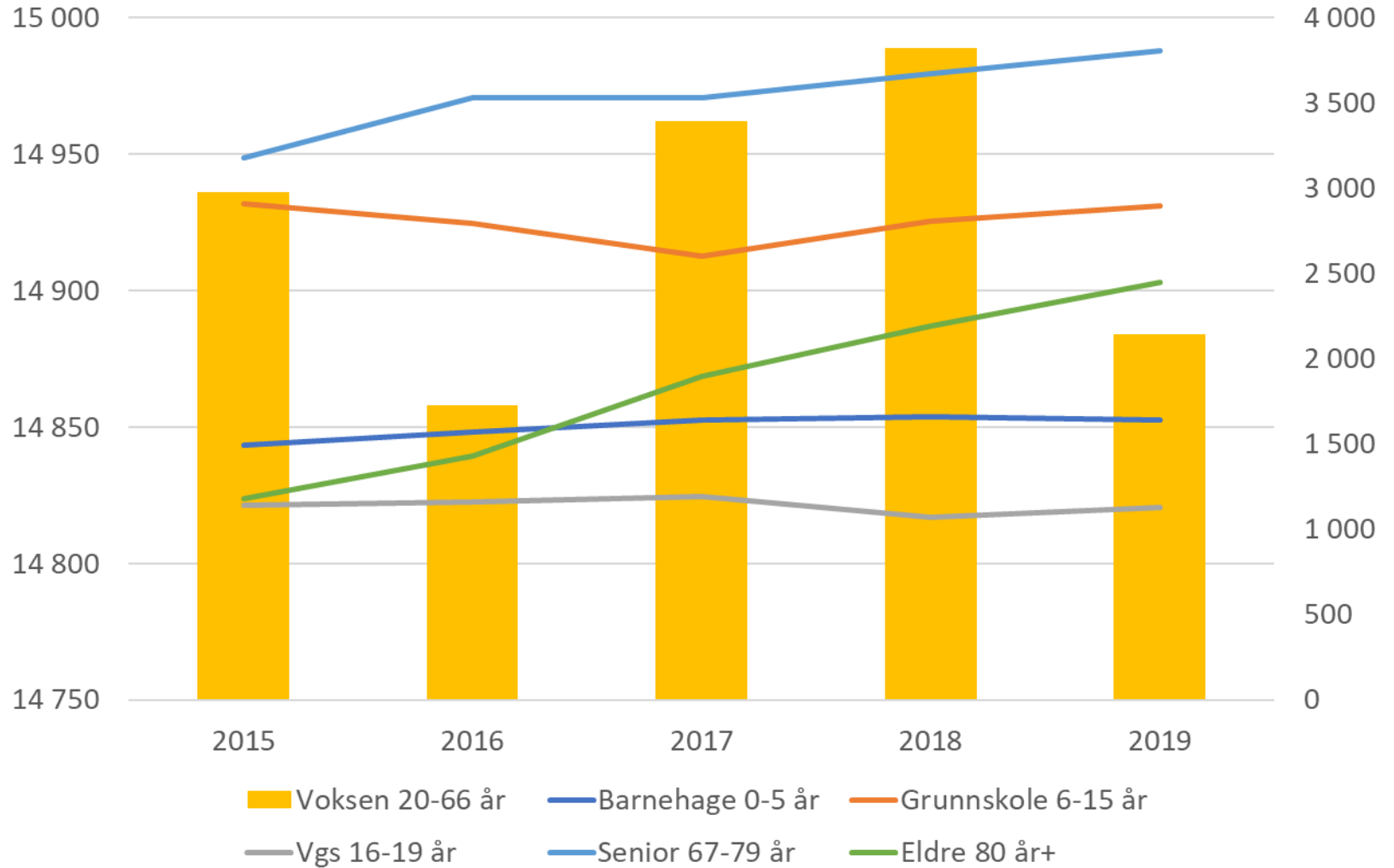

Fremtidig befolkningsutvikling

Alder	2020	2025	2030	2035	2040
Barnehage 0-5	1 495	1 570	1 644	1 659	1 644
Grunnskole 6-15	2 912	2 794	2 690	2 810	2 901
Vgs 16-19	1 142	1 163	1 192	1 073	1 127
Voksne 20-66	14 936	14 858	14 962	14 989	14 884
Senior 67-79	3 178	3 532	3 531	3 670	3 805
Eldre 80 +	1 180	1 430	1 900	2 190	2 452
Total	24 843	25 347	25 919	26 391	26 813

Fremtidig befolkningsutvikling

LAVERE VEKST I FRIE INNTEKTER, FORVENTNINGER TIL EFFEKTIVISERING OG DIGITALISERING

- Kommunene har vært gjennom flere år med god vekst og solide resultater. Det er rekordfå kommuner i Robek. Nå er vi i en situasjon hvor kommuneoppgjøret for 2020 er meget stramt og signalene er at det skal fortsette slik i årene fremover.
- Regjeringens tydelige signal er at **kommunesektoren i årene som kommer må prioritere tydeligere**, slik også staten må. Offentlig sektor **må jobbe med effektivisering og digitalisering**. Vi må forberede oss på at **de demografiske utfordringene blir større, med flere eldre**. Fra 2020 vil de demografiske endringene alene utgjøre årlige økte kostnader på opp mot 6 milliarder kroner.

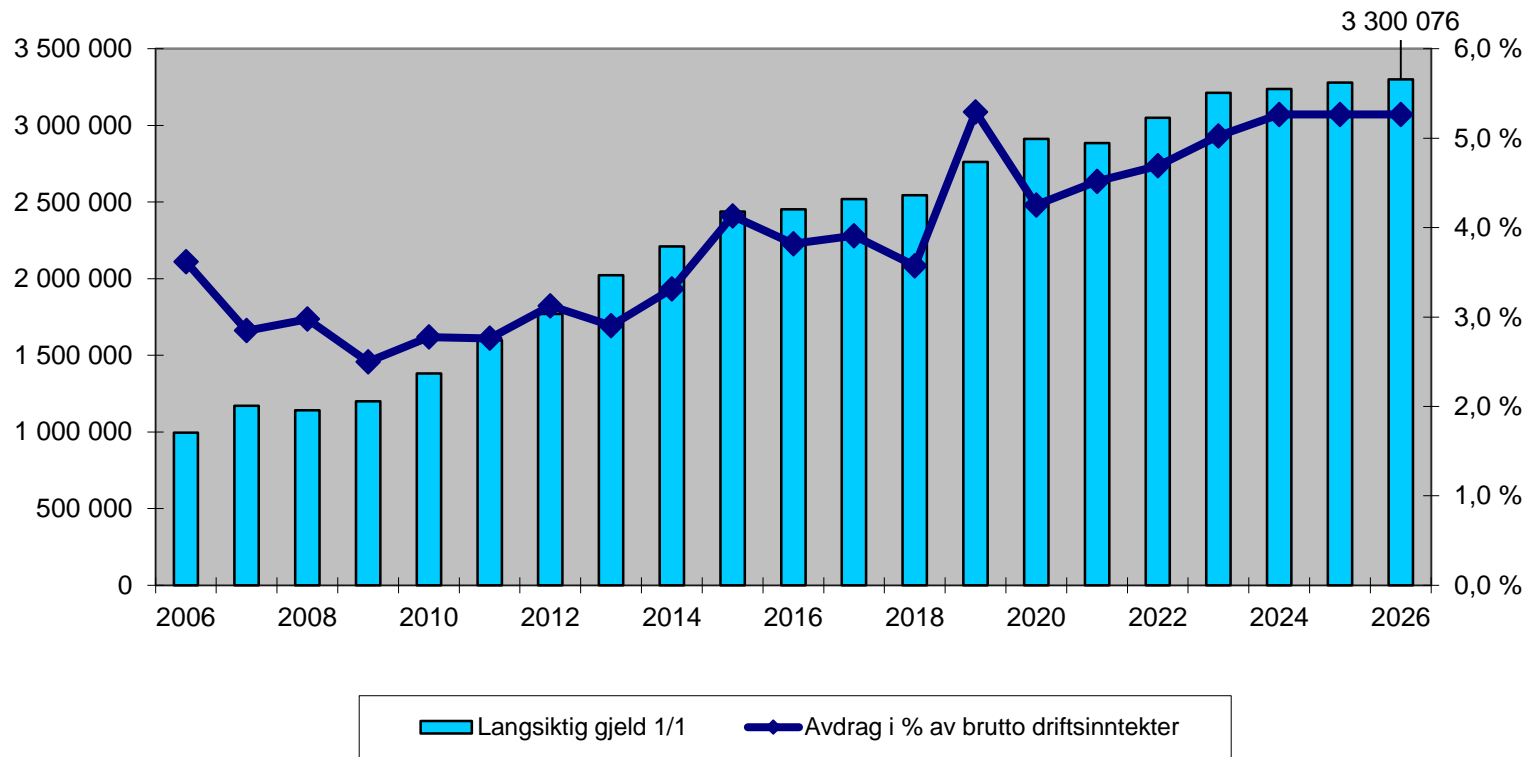
LAVERE VEKST I FRIE INNTEKTER, FORVENTNINGER TIL EFFEKTIVISERING OG DIGITALISERING

- Behov for å bruke mindre penger over offentlige budsjetter for å redusere arbeidsledighet, aktivitet og «penger i omløp»
- Forventninger fra statlig hold til 0,5 % effektivisering pr. år
- Digitalisering med brukerens behov i sentrum

ØKENDE GJELD

Langsiktig gjeld samt avdrag i % av brutto driftsinntekter

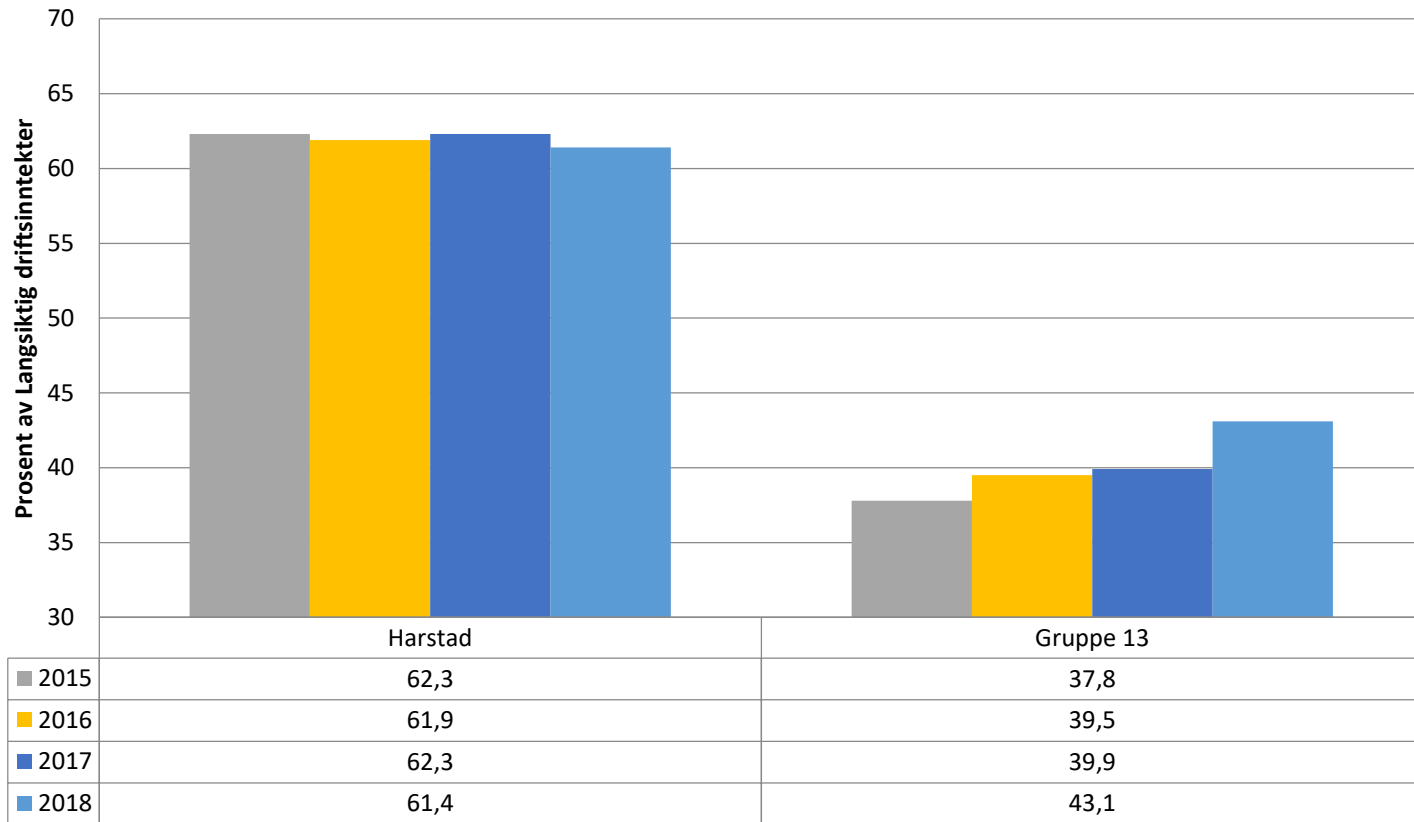
Årsak til økning av gjeld

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Langsiktig gjeld 1/1	2 912 076	2 884 076	3 050 076	3 212 076	3 237 076	3 279 076	3 300 076
Forsterket skole	23 000						
Barnehage i Sørbygda	4 000	20 000	24 000				
Bergseng skole			2 400	6 400	152 000	131 000	
Dagsenter/avlastning	1 000	40 000	6 000				
Helsehuset	4 000	80 000	91 000				
Idrettshall	1 600	4 000	88 000	44 000			
Parkeringshus	70 000	7 000					
Utvidelse av veipakke - kommunal andel		40 000					
Sama – frivillig selvkost	10 000	10 000	10 000	10 000			
Vann – selvkost	98 000	35 000	18 000	25 000			
Avløp - selvkost	39 000	17 000	17 000	34 000			
Annet	4 400	7 000	3 600	10 600			
Bruk av ubrukte lånemidler	-195 000						
Sum lånebehov	60 000	260 000	260 000	130 000	152 000	131 000	
Avdrag	-88 000	-94 000	-98 000	-105 000	-110 000	-110 000	
Langsiktig gjeld 31/12	2 884 076	3 050 076	3 212 076	3 237 076	3 279 076	3 300 076	

Høy renteeksponert gjeld

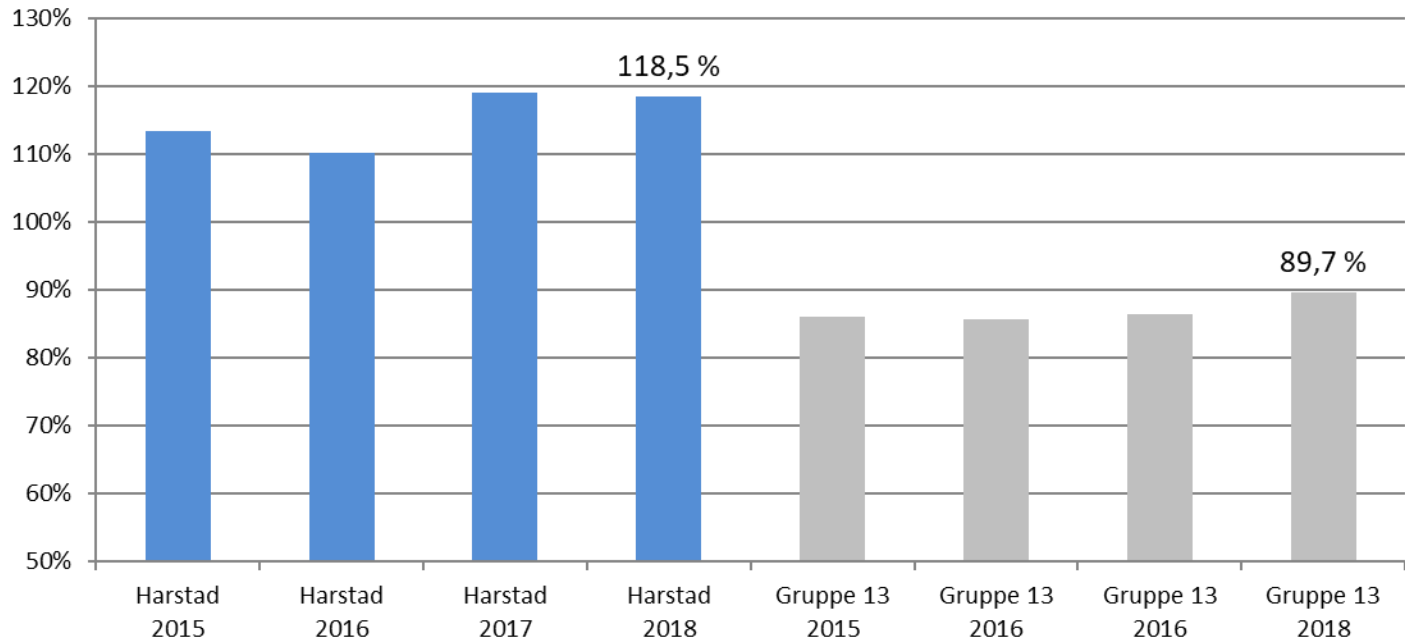
Renteeksponert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter

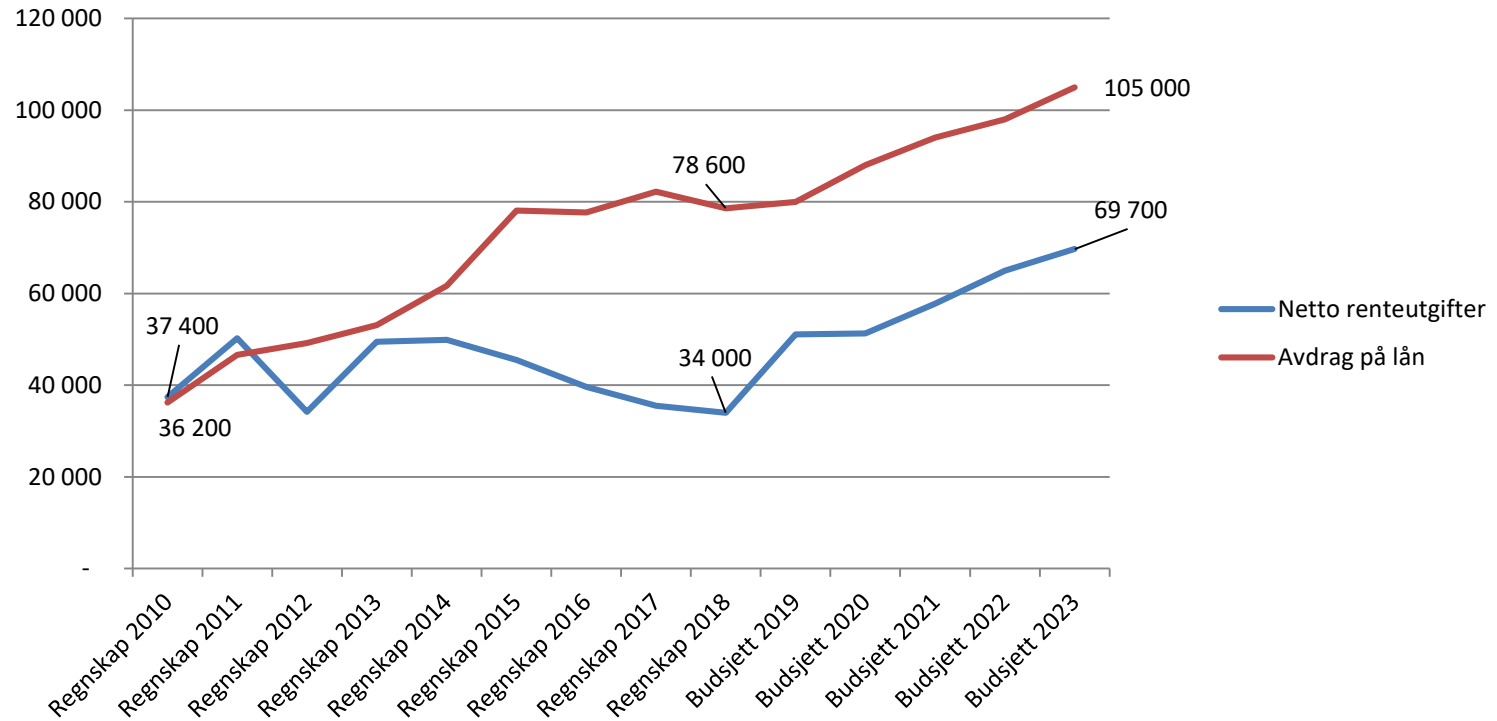

Høy total gjeld

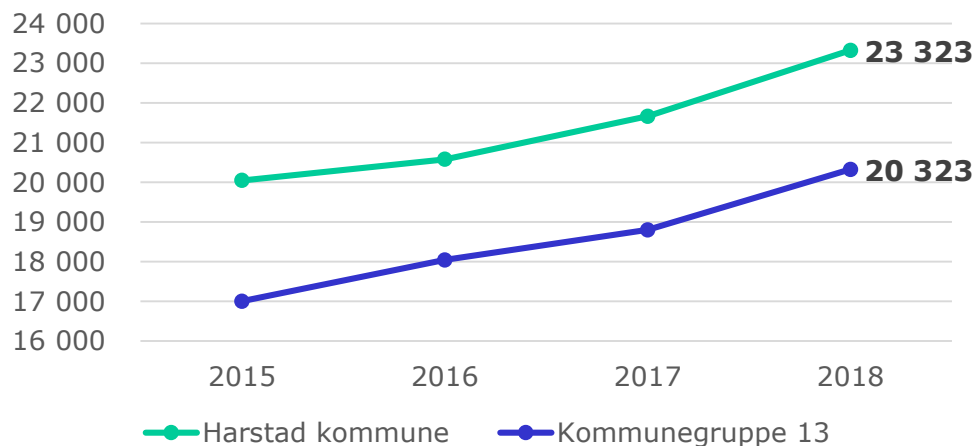
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Utvikling i renter og avdrag

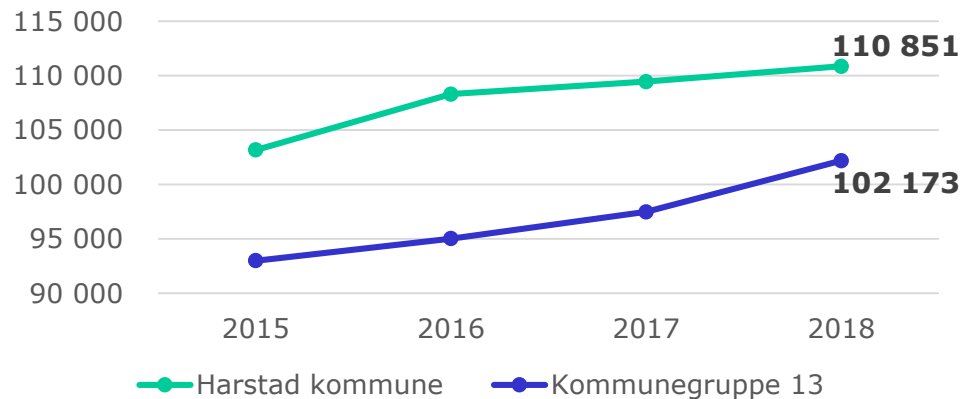

NTO DU per innbygger Helse og omsorg

Merutgifter Harstad (kroner) 2018
-74 481 000

NTO DU undervisning, lokaler og skyss per innbygger 6-15 år

Merutgifter Harstad (kroner) 2018
-25 290 023

Store nye investeringstiltak

(tall i 1000)	Inv.	Driftskonsekvens						
		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Nye investeringstiltak	Sum							
Barnehage i Sørbygda	60 mill	60	360	940	2 200	2 200	2 200	2 200
Bergseng skole	395 mill			60	170	2 300	7 000	16 600
Dagsenter/avlastning	131 mill	30	280	1 480	3 500	3 500	3 500	3 500
Idrettshall ifbm ny vgs	200 mill	10	40	680	1 640	3 900	3 900	3 900
SUM	786 mill	100	680	3 160	7 510	11 900	16 600	26 200

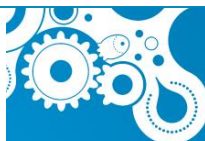
Driftskonsekvens er renter, avdrag og FDV.
Eventuell økt tjenesteyting vil komme i tillegg

Andre nye investeringstiltak

Nye investeringstiltak (tall i 1000)	2020	2021	2022	2023
EL-biler 6 stk (inkl. tilskudd kr 50 000,- pr stk)	2 100			
Trafikkpark i Blåbærhaugen *	7 500			
Frivillig selvkost: SAMA	6 475	10 000	10 000	10 000
Selvfinansierende områder:				
Vann	7 100	14 200	16 300	19 700
Avløp	4 100	16 000	18 000	15 700

* Finansier av disposisjonsfond utvikling

Nye driftstiltak

Nye driftstiltak (tall i 1000)	2020	2021	2022	2023
Implementering av velferdsteknologi	250	500	500	
Tilskudd til reduksjon leie barn og unge i Tianhallen	163	163	163	163
Aktivitetsskapende tiltak barn og unge i sentrum	200	200	200	200
Asfaltering veier 2020*	10 000			
Ungt entrepenørskap **	430	300	300	

*Finansiert av disposisjonsfond

** Finansier av disposisjonsfond utvikling

VHP 2020-2023

(tall i 1000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Netto driftsresultat før kostnadsreduksjoner</i>	-43 030	-38 050	-41 750	-53 450	-54 450	-56 450	-62 450
Kostnadsreduksjoner	17 650	26 550	29 450	29 450	29 450	29 450	29 450
<i>Netto driftsresultat*</i>	-25 380	-11 500	-12 300	-24 000	-25 000	-27 000	-33 000
Bruk av disposisjonsfond utvikling	7 930	300	300	0	0	0	0
<i>Bruk av disposisjonsfond</i>	16 300	0	7 000	24 000	25 000	27 000	33 000
Overføring til investering	-7 500						
Bruk av bundne fond selvkost	8 650	11 200	5 000	0	0	0	0
Budsjettert regnskapsresultat	0	0	0	0	0	0	0

*Selv med foreslåtte kostnadsreduksjoner blir netto driftsresultat negativt. Det er mål om positivt netto driftsresultat på 2% av brutto driftsinntekter (ca 41 mill kroner)

I tillegg kommer utfordringen med at helse og omsorgssektoren drifter med et merforbruk på ca 30 mill kroner.

Sum bruk av disposisjonsfond i perioden er på til sammen vel 140 mill kroner. Det medfører at disposisjonsfondet vil bli brukt opp i løpet av 2028-2029 om ikke utgiftene reduseres vesentlig.

Budsjettsalderinger 1

Tiltak	2020	2021	Fom 2022
Stenge to barnehageavdelinger	-1 300	-2 700	-2 700
Tidlig innsats i skolen ihht bevilgning i statsbudsjettet	-800	-2 000	-2 000
Klassereduksjon pga elevtallsutvikling fom høsten 2021		-2 100	-5 000
Reduksjon av (ikke avtalefestede) funksjonstillegg skole	-800	-1 800	-1 800
Reduksjon av bevilgning skolebibliotek	-2 000	-2 000	-2 000
Reduksjon av driftsbudsjett ved Harstad Bibliotek	-200	-200	-200
Reduksjon utgifter frikjøp fosterhjem barnevernet	-500	-500	-500
Reduksjon av 8 sykehjemsplasser ved Olavsgården sykehjem	-2 750	-5 500	-5 500
Ressurskrevende tjenester	-2 300	-2 300	-2 300
Reduksjon av vakant psykologstilling pga reduksjon i statlig finansiering	-700	-700	-700
Reduksjon utgifter ved støttesenter mot IOSO	-150	-300	-300

Budsjettsalderinger 2

Tiltak	2020	2021	Fom 2022
Avvikling av turnus ROP	-350	-350	-350
Helse og mestring - økte inntekter	-750	-750	-750
Si opp avtalen med UNN om PSHT	-300	-600	-600
Reduksjon av 50% stilling ved koordinerende enhet	-350	-350	-350
Ikke tilsette ernæringsfysiolog	-750	-750	-750
Ikke tilskudd til Stedet og Fønix	-500	-500	-500
Nattslukking av gatelys hverdager (sentrum unntas)	-250	-250	-250
Økning pris for parkering i sentrum med 5%	-500	-500	-500
Økt pris for internparkering fra kr 3 til kr 5 per time	-350	-350	-350
Reduksjon av 50% stilling BYG	-300	-300	-300
Økt reduksjon i administrative årsverk i rådhusene - 3,5 stillinger	-1 750	-1 750	-1 750

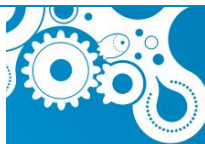
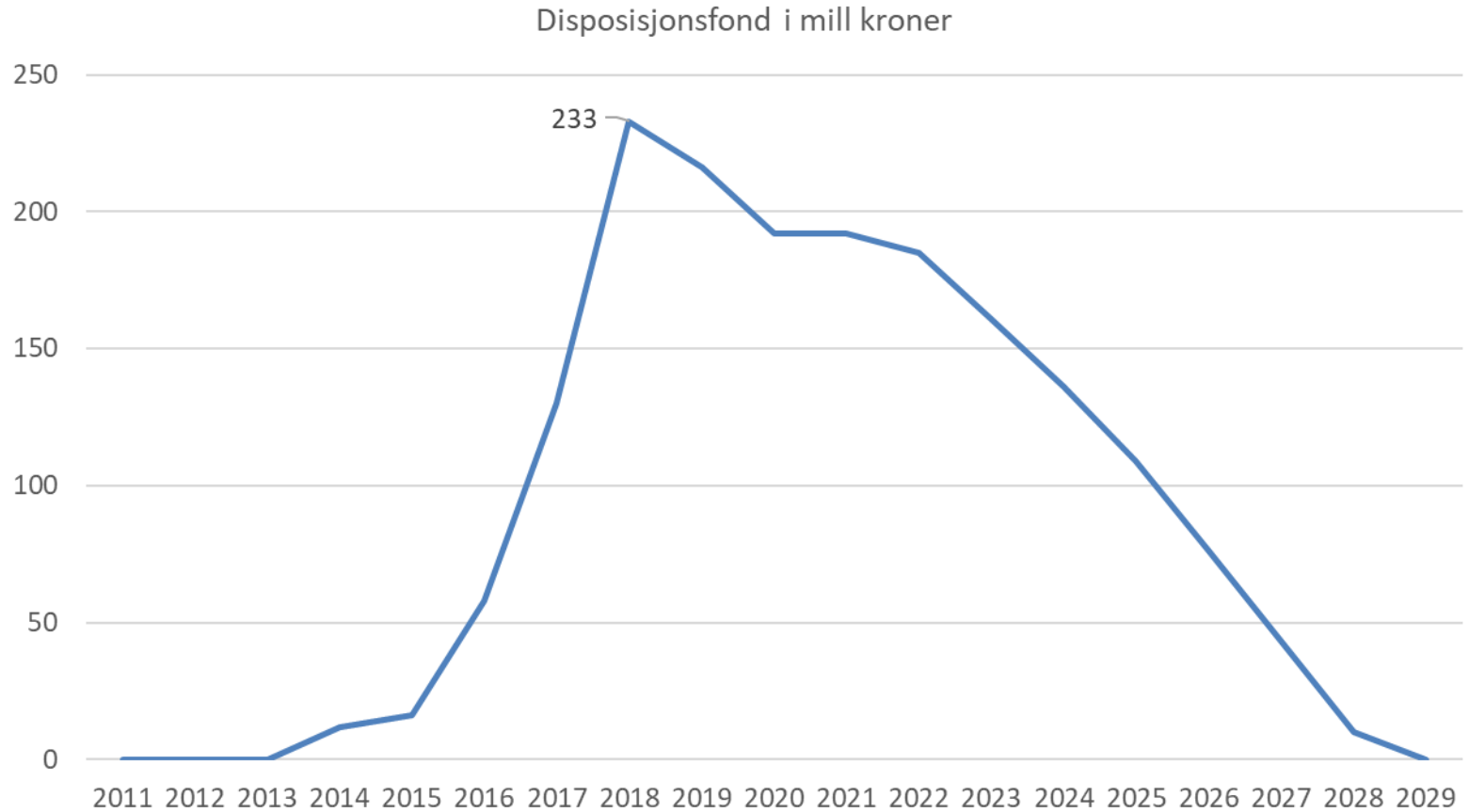
Disposisjonsfond

(Tall i 1000)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Disposisjonsfond (inkl. midler fra Havbruksfondet)	0	0	0	12	16	58	130	233
Driftsinntekt	1 528	1 671	1 827	1 861	1 889	2 034	2 102	2 198
Disp.fond i % av DI	0%	0%	0%	0,6%	0,8%	2,9%	6,2%	10,6%

(Tall i 1000)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Disposisjonsfond (inkl. midler fra Havbruksfondet)	216	192	192	185	161	136	109	76	43	10	0
Driftsinntekt	2 290	2 347	2 406	2 466	2 528	2 591	2 656	2 722	2 790	2 860	2 932
Disp.fond i % av DI	9,4 %	8,2%	8,0%	7,5%	6,4%	5,2%	4,1%	2,8%	1,5%	0,3%	0%

Disposisjonsfond

Budsjett 2020

• Sum driftsinntekter	2,16 mrd	(2,06 i 2019)
• Sum driftsutgifter (eks.avskr.)	2,04 mrd	(1,95 i 2019)
• Netto renter/avdr.(inkl utbytte)	139 mill	(131 i 2019)
• Netto driftsresultat	-25,4 mill	(-26,9 i 2019)
• Sum investeringer	366 mill	(399 i 2019)
• Bruk av lån	320 mill	(361 i 2019)
• Herav nye lån	60 mill	(259 i 2019)

Årsverk - historisk

Sum årsverkoversikt på tjenesteområder	2015	2016	2017	2018
Skole	403,6	406,8	423,9	421,9
Barnehage	236,5	228,8	226,4	217,0
Helse og omsorg *	689,8	700,5	718	747,4
Tekniske enheter	201,1	204,6	208,6	211,1
Øvrige enheter	198,5	201,6	203,4	206,1
SUM	1 729,5	1 742,3	1 780,3	1 803,5

Årsverk

Sum årsverkoversikt på tjenesteområder	2019	2020	% av totalt antall ansatte	Endring 19-20
Skole*	433,7	420,9	23,1%	-12,8
Barnehage	212,4	211,0	11,6%	-1,5
Helse og omsorg	757,1	773,4	42,5%	16,3
Tekniske enheter	213,1	215,3	11,9%	2,2
Øvrige enheter	201,3	198,5	10,9%	-2,8
SUM	1 817,7	1 819,1	100%	1,3

Skole: Nedleggelse av Bjarkøy skole førte til 5,8 færre stillinger i Øyriket. I tillegg kommer endringer i elevtall og elever med spesielle behov som er gått ut av 10.trinn.

Helse og omsorg: Økningen er på enhet for helse og mestring, og er knyttet til styrking av legetjenesten og overtakelse av Rødbergveien legesenter

Tekniske tjenester: Økning er flytting av vaktmesterårverk fra helse og omsorg

Øvrige: Reduksjon av administrative årsverk og økning i politiske styringsorganer og interkommunale samarbeid

Kommunale avgifter

	2019	2020	Endring kr	Endring %	2021 ***	2022 ***	2023 ***
Vann *	3 482	3 590	108	3,1%	3,9%	12,3%	17,2%
Avløp *	3 674	3 788	114	3,1%	3,9%	12,2%	20,7%
Renovasjon (normal)	3 497	3 637	140	4,0%	0%	0%	0%
Slam **	646	672	26	4,0%	9,7%	35,5%	60,8%
Feiing (1-2 etasjer)	389	426	37	9,6%	3,4%	6,5%	6,7%
SUM	11 698	12 113	425	3,6%			

*Standardbolig på 120 kvadratmeter ** Enebolig

*** I tillegg kommer årlig lønns- og prisstigning

